

Силабус

СУЧАСНІ ЕКОНОМІЧНІ ТЕОРІЇ /MODERN ECONOMIC THEORIES

Ступінь вищої освіти – доктор філософії

Наукові спеціальності: 051 – Економіка, 053 – Психологія, 071 – Облік та оподаткування, 072 – Фінанси, банківська справа та страхування, 073 – Менеджмент, 075 – Маркетинг, 081 – Право, 281 – Публічне управління та адміністрування, 292 – Міжнародні економічні відносини, 293 – Міжнародне право

Кількість кредитів: 3,0

Мова викладання: українська

Лагутін Василь Дмитрович, д.е.н., професор, завідувач кафедри економічної теорії та конкурентної політики

Контактна інформація: м. Київ, вул. Кіото 19 ауд. А-428 E-mail: v.lagutin@knu.edu.ua

Опис дисципліни

Дисципліна «Сучасні економічні теорії» вивчає сучасний стан економічної науки; парадигми, концепції, програми головних шкіл, напрями, теорії їх представників.

Метою дисципліни є формування уявлення про основні напрями розвитку сучасної економічної теорії, систематизування поглядів представників основних шкіл та течій економічної науки та сутності механізмів функціонування економічних систем, формування сучасного економічного мислення.

В результаті освоєння дисципліни **аспіранти повинні знати:** зміст сучасних моделей розвитку економічної науки; характеристики основних типів наукової раціональності у контексті історичного розвитку економічної теорії; основні структурні елементи та напрями еволюції сучасної економічної науки; структурну організацію сучасної світової економічної теорії у складі її основних напрямів, які репрезентують диференціацію та інтеграцію наукового економічного знання; сутність взаємозв'язку між позитивними та нормативними теоретичними поглядами представників основних наукових традицій та напрямів сучасної економічної теорії; сучасну еволюцію неокласичного напрямку, економічну теорію неолібералізму; економічну теорію неоконсерватизму, нову класичну макроекономіку; зміст теоретичної ортодоксії та гетеродоксії; розвиток інституціонального напрямку економічної теорії: його структуру та теоретичні відгалуження; науково-теоретичний внесок економістів-нобеліантів.

У результаті вивчення дисципліни студент набуває відповідні

051 Економіка (ОНС доктор філософії)

<i>Загальні компетентності за освітньо-науковою програмою</i>	
ЗК 1	Системний науковий світогляд та загальний культурний кругозір
ЗК4	Здатність до критичного аналізу фактів та синтезу нових наукових ідей на основі логічних аргументів
ЗК8	Здатність швидко адаптуватись до зміни умов і ефективно діяти в нових ситуаціях
<i>Фахові компетентності за освітньо-науковою програмою</i>	
ФК1	Здатність до дослідження, порівняння, узагальнення, систематизації основних концепцій та теорій, формулювання та обґрунтування наукових підходів до вирішення актуальних питань економічного розвитку
ФК2	Знання принципів організації сучасних економічних систем (мікро-, мезо- та макrorівня),

	здатність до формування системи знань щодо їх стану, особливостей ² , тенденцій і перспектив розвитку
ФК7	Здатність визначати ключові детермінанти економічного розвитку, оцінювати їх вплив на стратегії поведінки економічних суб'єктів та зміну економічної системи в цілому
ФК10	Здатність адаптувати іноземний досвід до потреб окремого підприємства, галузі, національної економіки в умовах глобалізації
<i>Програмні результати навчання за освітньо-науковою програмою</i>	
ПРН4	Вміння абстрактно мислити, аналізувати та синтезувати економічну інформацію в складних і непередбачуваних умовах
ПРН9	Здатність визначати фактори та індикатори їх впливу на розвиток економічних систем мікро-, мезо- та макrorівні
ПРН10	Опанування підходів до моделювання складних економічних процесів, прогнозування їх розвитку в умовах динамічних соціо-економічних перетворень
ПРН11	Здатність до розробки конкретних пропозицій до удосконалення господарського механізму мікро-, мезо- та макроекономічних систем
ПРН14	Здатність діяти у складних та непередбачуваних ситуаціях, адаптуватись до нового середовища у професійній діяльності

071 Обліку і оподаткування (ОНС доктор філософії)

<i>Загальні компетентності за освітньо-науковою програмою</i>	
ЗК 05	Здатність генерувати нові ідеї на підставі креативного мислення
ЗК 10	Здатність формувати систему культурний науковий світогляд, діяти на основі етичних міркувань (мотивів) та професійної етики
<i>Фахові компетентності за освітньо-науковою програмою</i>	
СК03	Здатність виявляти та усвідомлювати економічні зв'язки і процеси, які мають загальнодержавний характер для типологічно однорідних умов (економічних систем, видів діяльності).
<i>Програмні результати навчання за освітньо-науковою програмою</i>	
ПР 01	Вміти розвивати та підвищувати свій науковий світогляд, володіти сучасними теоріями і концепціями у сфері економіки, управління та адміністрування на основі етичних міркувань (мотивів)

072 Фінанси, банківська справа та страхування (ОНС доктор філософії)

<i>Загальні компетентності за освітньо-науковою програмою</i>	
ЗК 3	<i>Здатність до проведення наукових досліджень із застосуванням новітніх методів наукового пошуку. Використання загальнонаукових знань при застосуванні методів наукових досліджень</i>
ЗК 4	Здатність до дослідження причин виникнення, розвитку економічних явищ та процесів, аналізу економічних ситуацій з позицій різних сучасних економічних концепцій
ЗК 5	Здатність користуватися бібліографічними ресурсами в процесі наукового пошуку, аналізувати різні види бібліографічної інформації, систематизувати літературу та складати огляди та анотацію з економічних питань
ЗК 6	Здатність аналізувати, узагальнювати та оцінювати різноманітні явища та процеси з урахуванням сучасних економічних концепцій
ЗК 8	Здатність до розробки та обґрунтування висновків і узагальнень щодо теоретичних та практичних питань фінансово-економічної сфери
<i>Фахові компетентності за освітньо-науковою програмою</i>	
ФК3	Здатність досягати наукових результатів, що переосмислюють наявні та створюють нові цілісні знання відповідно до актуальних проблем розвитку фінансово-економічних відносин з використанням новітніх методів наукового дослідження
ФК4	Здатність до застосування комплексного системного підходу при проведенні аналізу, оцінюванні та формулюванні обґрунтованих висновків, пропозицій щодо розробки та

	реалізації фінансової політики держави, монетарної політики центрального банку, розвитку ринку фінансових послуг та представлення результатів наукового дослідження з використанням сучасних методів
<i>Програмні результати навчання за освітньо-науковою програмою</i>	
ПРН 3	Проявляти вмінні абстрактно мислити, аналізувати та синтезувати фінансово-економічну інформацію в складних і непередбачуваних умовах
ПРН 5	Здійснювати наукове дослідження та оприлюднювати його результати з вмінням виокремлювати особистий внесок
ПРН 13	Уміння усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, управління науковими проектами та / або складення пропозицій щодо фінансування наукових досліджень
ПРН 16	Уміння проводити наукові дослідження, визначати нові підходи, напрями, шляхи вирішення завдань

73 Менеджмент (ОНС доктор філософії)

<i>Загальні компетентності за освітньо-науковою програмою</i>	
ЗК 3	Здатність усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою.
ЗК 4	Здатність застосовувати сучасні інформаційні технології у науковій діяльності, зокрема здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, застосування баз даних та інших електронних ресурсів, спеціалізованого програмного забезпечення у науковій діяльності
<i>Фахові компетентності за освітньо-науковою програмою</i>	
ФК1	Здатність засвоювати основні концепції, розуміти теоретичні і практичні проблеми, історію розвитку та сучасного стану наукових знань за обраною спеціальністю, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку, зокрема, у менеджменті та дотичних до нього міждисциплінарних напрямках
ФК3	Здатність до дослідження, порівняння, узагальнення, систематизації основних соціально-економічних концепцій та теорій, формулювання та обґрунтування наукових підходів до використання сучасних інструментів ефективного менеджменту підприємства
<i>Програмні результати навчання за освітньо-науковою програмою</i>	
РН 1	Мати передові концептуальні та методологічні знання з менеджменту і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій
РН 6	Глибоко розуміти загальні принципи та методи управлінських наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері менеджменту та у викладацькій практиці

75 Маркетинг (ОНС доктор філософії)

<i>Загальні компетентності за освітньо-науковою програмою</i>	
ЗК 1	Володіння загальнонауковими компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору
<i>Фахові компетентності за освітньо-науковою програмою</i>	
ФК5	Здатність обґрунтовано обирати та використовувати методи та інструменти наукових досліджень у сфері маркетингу
ФК 7	Здатність аналізувати функціонування ринків та підприємств з позицій сучасної економічної теорії
<i>Програмні результати навчання за освітньо-науковою програмою</i>	
ПРН 1	Демонструвати системний науковий світогляд, знання сучасних наукових теорій та концепцій у сфері маркетингу, володіння науковою термінологією

ПРН 4	Вибирати та використовувати загальнонаукові та спеціальні методи наукових досліджень в сфері маркетингу
ПРН 16	Аналізувати функціонування ринків та підприємств з позицій сучасної економічної теорії

281 Публічне управління та адміністрування (ОНС доктор філософії),

<i>Загальні компетентності за освітньо-науковою програмою</i>	
ЗК 1	Системний науковий світогляд та загальний культурний кругозір
ЗК 4	Здатність до критичного аналізу фактів та синтезу нових наукових ідей на основі логічних аргументів
ЗК 8	Здатність швидко адаптуватись до зміни умов і ефективно діяти в нових ситуаціях
<i>Фахові компетентності за освітньо-науковою програмою</i>	
ФК1	Здатність до дослідження, порівняння, узагальнення, систематизації концепцій та теорій, формулювання та обґрунтування наукових підходів до вирішення актуальних питань публічного управління та адміністрування
ФК 2	Здатність до формування системи знань в галузі публічного управління та адміністрування, особливостей, тенденцій і перспектив
ФК 7	Здатність визначати ключові детермінанти сталого розвитку на загальнодержавному, регіональному, місцевому рівнях
ФК 10	Здатність представляти органи публічного управління та налагоджувати ефективні комунікації між органами публічного управління, підприємствами, установами та організаціями різних форм власності
<i>Програмні результати навчання за освітньо-науковою програмою</i>	
ПРН 4.	Вміння абстрактно мислити, аналізувати та синтезувати інформацію в складних і непередбачуваних умовах
ПРН 9.	Здатність надавати експертну оцінку нормативно-правовим актам на різних рівнях публічного управління та адміністрування і на різних стадіях їх підготовки
ПРН 10.	Здатність організувати та управляти процесом змін в організації, галузі, регіоні з використанням технологій ризик-менеджменту, методів сценарного аналізу та прогнозування
ПРН 11.	Здатність розробляти стратегічні документи розвитку систем на загальнодержавному, регіональному, місцевому рівнях
ПРН 14.	Здатність діяти у складних та непередбачуваних ситуаціях, адаптуватись до нового середовища у професійній діяльності

292 Міжнародні економічні відносини (ОНС доктор філософії)

<i>Загальні компетентності за освітньо-науковою програмою</i>	
ЗК 2.	Здатність формувати системний науковий світогляд, проявляти креативність, продукувати і приймати обґрунтовані рішення
ЗК 3.	Здатність до абстрактного, критичного мислення, аналізу та синтезу на основі логічних аргументів і перевірених фактів в умовах обмеженості часу і ресурсів з урахуванням принципів тайм-менеджменту
<i>Фахові компетентності за освітньо-науковою програмою</i>	
ФК1	Здатність демонструвати глибокі знання сучасних теоретичних, методологічних та методичних засад функціонування і розвитку світового господарства та міжнародних економічних відносин
ФК 2.	Здатність до формування наукового цілісного уявлення про економічну єдність світу, регуляторні механізми міжнародних економічних відносин на національному, регіональному та міжнародному рівнях в умовах сучасних процесів конвергенції і дивергенції
ФК 6.	Здатність аналізувати, систематизувати та узагальнювати результати міждисциплінарних наукових досліджень у сфері міжнародних економічних відносин та бізнесу
ФК 7.	Здатність до дослідження, порівняння, узагальнення, генерування основних економічних

	концепцій з ідентифікацією тих економічних учень та доктрин, які дозволяють поглибити аналіз світогосподарських процесів і форм міжнародних економічних відносин
<i>Програмні результати навчання за освітньо-науковою програмою</i>	
ПРН 2.	Демонструвати системний науковий світогляд, уміння креативно мислити, формулювати висновки і розробляти рекомендації, пропонувати неординарні підходи з використанням новітніх технологій у розв'язанні поставлених завдань
ПРН 3.	Узагальнювати, критично мислити й аналізувати явища та проблеми, які вивчаються, проявляти гнучкість у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів на засадах загальнонаукової методології
ПРН 7.	Аналізувати та застосовувати концептуальні моделі, науковий доробок вітчизняних та зарубіжних вчених, фундаментальні постулати та теорії, парадигми глобального економічного розвитку, новітні підходи до функціонування і розвитку світового господарства та міжнародних економічних відносин
ПРН 8.	Мати наукове цілісне уявлення про економічну єдність світу, регуляторні механізми міжнародних економічних відносин на національному, регіональному та міжнародному рівнях в умовах сучасних процесів конвергенції і дивергенції
ПРН 12.	Аналізувати, систематизувати та узагальнювати результати міждисциплінарних наукових досліджень у сфері міжнародних економічних відносин та бізнесу
ПРН 13.	Проводити дослідження основних економічних концепцій з метою ідентифікації економічних учень та доктрин, які дозволяють поглибити аналіз світогосподарських процесів і форм міжнародних економічних відносин

Преквізити: знання причин виникнення, розвитку економічних концепцій ХХ – початку ХХІ ст., набутих при навчанні на ОС «магістр», а також при вивченні «Методологія наукових досліджень».

Структура курсу

Години	Тема	Результати навчання	Завдання на СР	Оцінювання, бали
20	Тема 1. Економічна теорія на сучасному етапі розвитку.	З'ясування закономірностей еволюції сучасних економічних теорій, розуміння змісту і напрямів мейнстріму, єдності і багатоманітності теорій	Реферативне повідомлення на тему: “Розвиток основних напрямів сучасної економічної теорії” (за вибором аспіранта) Презентація парадигмальних та концептуальних економічних засад дослідження.	20
14	Тема 2. Сучасні макроекономічні теорії.	Розуміння змісту сучасних макроекономічних концепцій, їх характерних рис та особливостей розвитку макроекономічної науки в Україні	Реферативні повідомлення на теми: «Економісти – лауреати Нобелівської премії з економіки (галузь макроекономіки)» (за вибором аспіранта) «Новітні технології макроекономічного аналізу» «Сучасний етап розвитку макроекономічної науки в Україні»	16
14	Тема 3. Сучасні теорії	Розуміння змісту сучасних мікроекономічних концепцій,	Індивідуальне завдання: здійснити аналіз теорій	16

	мікроекономічного аналізу.	їх характерних рис та особливостей розвитку мікроекономічної науки в Україні	економістів – лауреатів Нобелівської премії в галузі мікроекономіки, показати можливість їх використання в дисертаційній роботі.	
14	Тема 4. Сучасні теорії грошей і фінансів.	З'ясування засад розвитку сучасних теорій грошей і фінансів, характерних рис теорії фінансового ринку, засвоєння головних ідей новітньої теорії інвестицій	Індивідуальне завдання: здійснити аналіз теорій економістів – лауреатів Нобелівської премії в галузі фінансів, показати можливість їх використання в дисертаційній роботі.	16
14	Тема 5. Сучасні теорії світового господарства і глобалізації.	З'ясування сутності, характерних рис сучасних теорій глобалізації і всесвітнього господарства, засвоєння сутності основних концепцій міжнародної економіки	Індивідуальне завдання: здійснити аналіз теорій економістів – лауреатів Нобелівської премії в галузі міжнародних економічних відносин, показати можливість їх використання в дисертаційній роботі.	16
14	Тема 6. Методологічна роль економічної теорії у розвитку прикладних наук.	Здобуття знань щодо сутності парадигм сучасної економічної теорії, розуміння методологічного впливу цих парадигм на еволюцію прикладних наук.	Індивідуальне завдання: Відповідно до спеціальності підготувати інформацію щодо використання методології мейнстріму сучасної економічної теорії в прикладних дослідженнях	16
90	Форма підсумкового контролю – екзамен (100 балів)			100

Літературні джерела

1. Зайцев Ю.К., Москаленко О. М. (2018). Сучасна політична економія як теоретична основа економічного розвитку суспільства: у 2 кн. Кн. I. Філософсько-методологічні засади архітекtonіки предмета сучасної політичної економії: К.: КНТЕУ. 397 с.
2. Пікетті Т. (2016). Капітал у XXI столітті. К.: Наш Формат. 696 с.
3. Ross Dm (2014). Philosophy of economics. New York: Palgrave Macmillan. 341 p.
4. Hausman D. M., McPherson M.S. (2006). Economic Analysis, Moral Philosophy, and Public Policy. Cambridge University Press. 335 p.
5. Schwab K. (2016). The Forth Industrial Revolution. Geneva: World Economic Forum. 198 p.
6. Лауреати Нобелівської премії з економіки. Режим доступу: <http://www.nobel.knute.edu.ua>

Політика дисципліни

- **Політика щодо дедлайнів:** Роботи надсилати на електронну пошту або в MOODL згідно виконання. Роботи мають бути виконані вчасно.
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Положення про дотримання академічної доброчесності (<https://knute.edu.ua/file/NjY4NQ==/bf27ad9293fa2bb6f9b2c3031d4b6e4a.pdf>)
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування практичних занять є обов'язковим компонентом оцінювання.